

Barcelona, 24 de desembre 1930

L'Esquella de la Torratxa

ANY LIV - 2686 - 15 cts. - Atrassats, 30

— Ja ho veieu: està que bufa,
perquè li han plantat la llufa.

Casa BASTIDA

Passatge de Gràcia, 18
i Corís, 611-Telèfon 15247

Gran Basar de Sastreria
i Camiseria, Sistema
Nord-Americà
i a preus de liquidació

Som els primers que hem popularitzat les més distingides creacions en l'art del vestir a preus incompetibles, i perquè aquesta teoria sigui la més efectiva saldrem a qualsevol preu totes les existències de les temporades passades.

La popularitat i entusiasme per la nostra casa és producte de 50 anys d'experiència i èxits creixents.

Nostre sistema Nord-americà consisteix en la perfecció, elegància, modernitat, rapidesa i baratura d'una formidable existència de Vestits i Abrics de

carrer, Sport, Etiqueta i Dol, als preus següents:

10.000 Abrics forma moderníssima amb teixits de gran novetat, des de 25 ptes. Vestits confeccionats, a 20, 30 i 40 ptes. Vestits a la mida, a 50, 60, 75 i 100 ptes. Pantalons confeccionats, a 5, 10 i 15 ptes. Pantalons a mida, a 20 i 30 ptes.

En casos d'urgència tenim una secció de confecció Ultra Ràpida que lliura els encàrrecs a les quatre hores.

SECCIÓ DE CAMISERIA

Camises, des de . . . 3,95 ptes.
Calçotets, des de . . . 1,95 ptes.
Paiames, des de . . . 5,95 ptes.
Gorres, des de . . . 0,95 ptes.
Capells, des de . . . 7,95 ptes.

Els nostres preus incompetibles pel seu limitat benefici no ens impideixen obsequiar els nostres clients amb segells de la Caixa de Pensions, amb els quals s'obren gratuïtament llibretes d'estalvi i s'utilitzen per a les altres operacions de dita Institució, i demés obsequis.

NOTA: Els de fora de Barcelona podran servir-se de la nostra casa trametent-nos 50 cèntims en segells i rebran els nostres catàlegs, figurins i un sistema especial per a prendre's la mida

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20

BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona.

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

NADAL

OM un poble amarat, saturat de tradició. Barcelona creix, s'engrandeix d'una manera verament prodigiosa, esdevé cada dia més europea, més cosmopolita, s'assimila els costums més exòtics. Però les tradicions perduren incommovibles. Més que en cap època, això ho podem comprovar en aquest període nadalenc, en aquest període que va des del dia de Santa Llúcia a la diada dels Reis.

¿De quants anys ençà, que repetim les mateixes festes, amb la mateixa litúrgia religiosa i profana?... ¿Quants anys fa que els carrers o places més típiques de Barcelona es veuen animats pels venedors d'herbes flairoses, de suros i de molses?... ¿Quants anys fa que hi són exposats idèntiques figuretes de pessebre, amb els mateixos graciosos anacronismes plens de regust pairal?... ¿Quants anys fa que baixen els ramats de galldindis, que es repeteix la famosa i pantagruèlica fira d'aviram?... ¿Quants anys fa que vénen els torroners de Xixona; que les cuineres repeteixen els mateixos guisats amb una recepta invariable, comprovada per l'experiència dels anys?...

Algunes d'aquestes coses són tan antigues com les velles cançons de Nadal, els ecos dolços de les quals encara perduren. Són folklore viu. La vida moderna, el cosmopolitisme no hi ha pogut res en contra. Més aviat diríeu que encara hi contribueixen amb algun refinament. Les espècies d'aviram, per exemple, són multiplicades. Hi ha torrons de més classes... Cada poblet ens en aporta la seva manera típica. La química moderna hi afegeix nous refinaments. L'electricitat, als pessebres, no ha fet més que afegir-hi un anacronisme nou que n'augmenta la seva màgia. La mecànica dona a les joguines dels Reis un nou encís. Els mites perduren i hom hi afegeix noves supersticions, com és la dels raïms menjats a mitja nit del darrer dia de l'any. Alguns vells costums pagesos s'aristocratitzen. El tió socarrimat, que sota els bastons de la mainada ofería joguines i torrons d'una manera tan meravellosa com grollera, és substituït per l'arbre enlluernador del Nadal nòrdic.

Fins si de la intimitat de la llar, passa la festa als restaurants alegres, als hotels cosmopolites, hom no pot dir encara que aquest fet sigui en pura pèrdua de la tradició. Al contrari, fa que tots aquells que no tenen llar, que els rodavons impenitents, que els solitaris, puguin trobar una mena de caliu de llar en aquest dia; puguin beure, menjar amb més abundància, puguin trobar braços i mans més acollidors. Ells, que no saben ja què és una llar, poden fer-se la il·lusió de tenir-ne una de molt vasta.

Les tradicions nadalenques són inexpugnables. Barcelona podrà canviar d'idees. Podrà ésser realista o republicana, podrà ésser catalanista o espanyolíssima. Hi podrà triomfar la burgesia o el comunisme. Les seves tradicions nadalenques, però, perduraran. Jo puc imaginar-me perfectament una Barcelona vermella, amb les idees de Lenin implantades amb tota la seva puresa. Jo no sé, però, imaginar-me-la aquests dies, sense els seus aparadors pantagruèlics, sense els seus mercats d'avirams, sense les seves fires de molsa i de figuretes de fang: sense totes aquestes coses que li donen un flaire estimulante i un aspecte idíl·lic. Fins no sé imaginar-me-la del tot, sense alguna cançó popular i algun acte litúrgic.

Direu potser que aquest aferrat tradicionalisme és la prova de la profunda religiositat de Barcelona. Alto! En això discrepem. Recordo que una vegada vaig escriure un article contra el pessebrisme barceloní. Vaig rebre una pila de cartes de protesta. Malgrat d'ésser publicada la crònica en un diari d'esquerra, molts dels companys de Redacció no hi estaven conformes. Estic segur que la protesta no hauria estat tan forta si el meu article hagués anat senzillament contra el dogma de la vinguda del Messies. Recordo que en una de les cartes rebudes, el seu autor m'afirmava ésser ateu; però em deia que no per això deixava de fer cada any un pessebre a casa seva, i que jo era un ximple, un infeliç de no adonar-me de tot l'encís que hi havia en aquestes coses.

Aquell ateu era, realment, el representant més conscient del tradicionalisme barceloní. Ell s'adonava perfectament que per a la gran majoria, el bon Jesús, la naixença del qual és commemorada aquests dies, no és altra cosa que aquella figureta de fang, frèvola i despullada, que hom col·loca en un paisatge nevat de cotó fluix o d'àcid bòric, perquè hi jugui la mainada. Cap preocupació metafísica o religiosa no els aporta aquesta festivitat. Festa de meravella per a la mainada; festa sensual per als grans! Festa curulla de totes aquelles coses que afalaguen els sentits!

I així, al cap de vint segles de cristianisme, en una ciutat tan tradicional com Barcelona, molts infants hi tenen en aquest dia, com en tots els dies de l'any, un bressol tan humil, tan pobre com el del fill de Maria. Infants més abandonats que el Jesuset dels pessebres, sense ni la calor de la mula i del bou, sense la pietat dels pastors i dels Reis

DOMÈNEC GUANSÉ

L'Esquella de la Torratxa

Desitja a tots

els seus lectors i a favoridors

UN BON ANY 1931

CAMBÓ, HOME PRÀCTIC

Tots hem conegut algun d'aquests individus per als quals el valor de les idees i de les coses resideix exclusivament en un vocable màgic, en què siguin *pràctiques*.

Tots sabem, però, que molts homes amaguen, darrera aquesta paraula, una gran falta d'idealitat, de nobles i generoses idees; d'altres són uns pobres monomaniacs a qui tot els surt malament.

Cambó és un home *pràctic*. Potser té un gran talent. El té, sens dubte, si l'hem de mesurar pels diners que ha sabut fer. Però, políticament, és un home que mai no ha reeixit, i s'ha equivocat sempre. I, d'altra banda, pocs homes trobaríeu d'un raonament més simple i primitiu i, ensem, més autoritari.

Així ell ens diu, per exemple, que no hi ha ni dretes ni esquerres, però basteix un formidable programa de dretes.

* * *

Una cosa semblant li passa amb el clericalisme. Segons Cambó, això de l'anticlericalisme és una cosa per a enganyar babaus, per a distreure'ls dels problemes pràctics...

Però anem a pams. Els treballadors i, en general, els homes liberals són laics, perquè saben que l'Església és un obstacle per al triomf dels seus ideals.

L'hisendat i el conservador, en canvi, són clericals per-

PER NADAL

—Quin fàstic.

—Ai, sí: tot són capons!

què saben prou bé que els capellans vetllen la seva fortuna, sense fer tant de soroll si voleu, però amb més d'eficàcia que la mateixa guàrdia civil.

El més natural fóra, doncs, que se'ls paguessin ells, és a dir, aquells que els utilitzen i els necessiten. Però els és més còmode que els pagui l'Estat.

Ara bé, això és precisament el que els obrers i els liberals no volem.

ELS CARLINS

Ningú no ignora que la informació de la Premsa francesa està a l'alçada, si fa no fa, de la de l'Afganistan o del Congo.

En les coses de Catalunya o d'Espanya, aquesta informació no ha anat mai més enllà del pintoresc.

Però ara, amb motiu dels fets d'aquests darrers dies, hem llegit a *Le Matin* un reportatge realment sensacional.

Segons aquest diari de París, el moviment revolucionari espanyol havia de fracassar forçosament. I havia de fracassar, perquè els carlistes no hi prenién part, reservant totes les seves forces per a la pròxima campanya electoral.

Heu-vos ací un element que ningú no sospitava. ¿Seran tal volta els carlins aquests elements ocults de qui ens parla cada dia "La Veu de Catalunya"?

LA TAUROMÀQUIA I EL TEATRE

Parlen dos afeccionats a coses de teatre.

—M'han dit que en un dels dos teatres catalans, els que en podríem dir oficials, als autors més ben vistos per l'empresa hom els nomena "la quadrilla del Punteret"

—... ?

—Sí, senyor; a més a més del *Punteret*, hi ha *El Barra Fixa*, *El Llepa's*...

—I l'empresari què hi diu?

L'empresari els deixa torejar tranquil·lament a pesar de les protestes del públic. Hi té una debilitat, per aquesta quadrilla!

REINES

A França, no fa molt, celebraven el quart centenari de Nicot, és a dir, de la introducció de la nicotina o del tabac a Europa, i han elegit la reina del tabac.

Es, feliços ells!, una bonica reina.

Ací, de reina, no ens en cal elegir. Ací no hi ha més reina del tabac que l'Arrendatària.

Una reina, certament, ben poc simpàtica... Per això som republicans!

SEMBLANCES

A Polònia, el general Pilsudski — una mena de dictadoret disfressat — ha guanyat les eleccions.

Les ha guanyades netament. Va fer ficar a la presó vora un centenar de diputats desafectes al règim, els va fer rapar, els va posar a pa i aigua, i els va fer llegir cada dia una pagineta de la interessant Història de l'Exèrcit polac...

Ningú no gosarà dir, després d'això, que el general Pilsudski sigui maquiavèlic. No. És simplement genial.

Però nosaltres trobem tantes similituds entre les coses d'allí i les d'ací — general, dictadureta, eleccions —, que ja veiem els nostres prohoms republicans llegint, en idèntiques circumstàncies que els seus col·legues polacs, la història... d'En Bernat Xinxola...

El senyor Esteve, satisfet

—Esta noche es Nochebuena,
y mañana Navidad;
surt a la finestra, «niña»,
que tot això s'ha acabat!

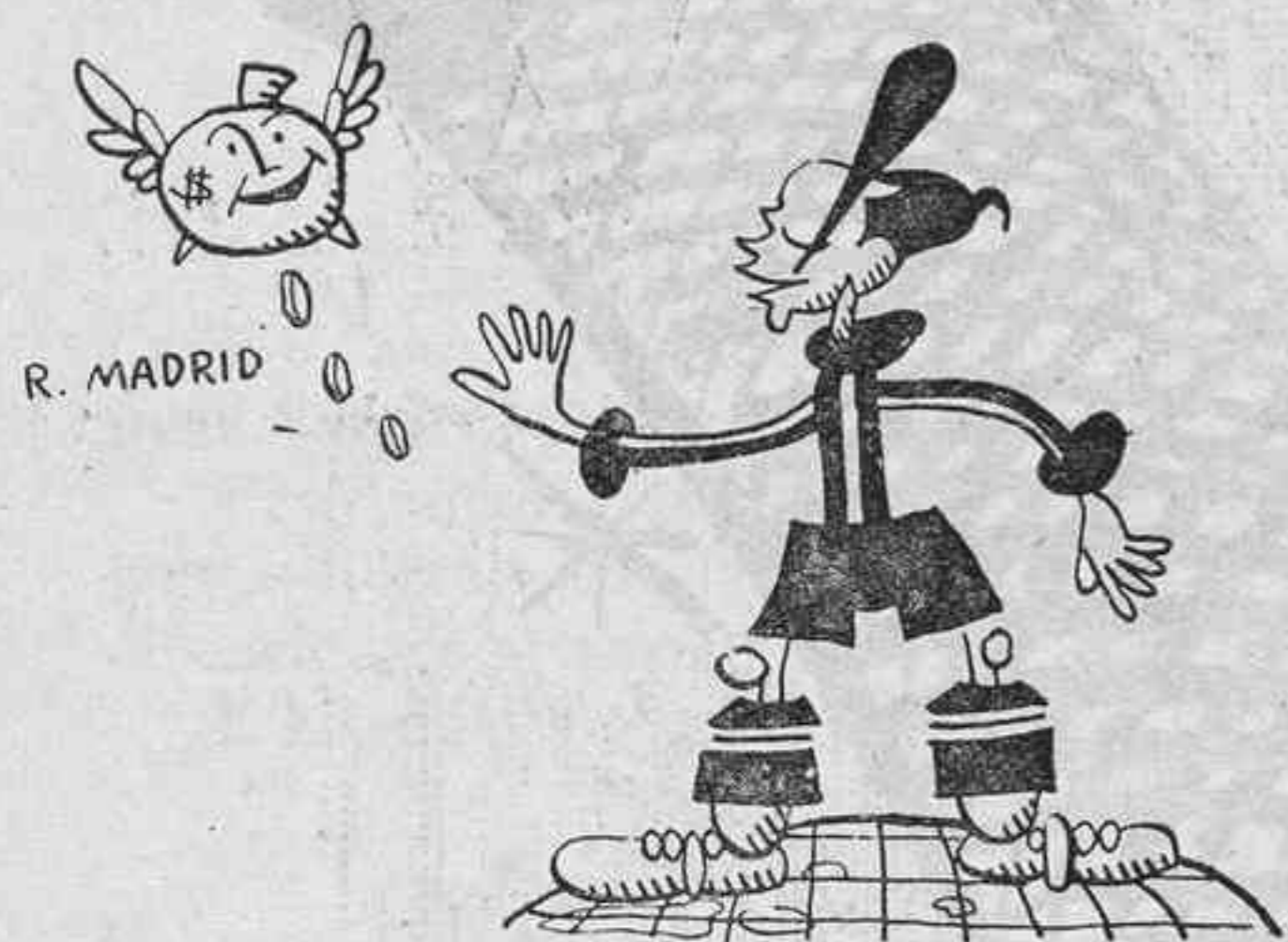

DEPORTS

Futbol

En Sami està a punt de guillar (si no ho ha fet ja) a Madrid a fer companyia a En Zamora i a fer d'encarregat d'un bar "deportivo" que munta En Sala, segona edició del Canaletes.

Que si se'n va? Que si no? Que si el Barcelona li dona, o li entretén la baixa? Que si no li vol donar per tal de poder-lo perjudicar? Que si el senyor Rosés, pre-

sident dels onze mil, amic particular d'En Sami i partidari de donar-li, es va veure obligat a fer-se passar per malalt per tal de poder excusar-se d'assistir a una reunió de la Junta del Club, en la qual s'havia de discutir l'afer? Que si En Sami volia fer pel seu compte el negoci del traspàs, i el Barcelona no hi volia col·laborar?

Cinc anys endarrera que s'hagués produït aquest cas, val a dir-ho, el país s'hauria trasbalsat de mala manera. Ara el pànic no ha sortit del clos de l'aficionat i de les gasetilles interessades, publicades pels diaris que es dediquen, amb una ingenuïtat de Manelic que espanta, a inflar el gos del primer "mago" que es té a mà.

En el sentit de donar una excessiva importància a coses que no valen pas gaire la pena, la nostra Premsa hi té la mà trencada.

I d'això se'n diu fer periodisme. Ho fem notar expressament des d'aquesta secció i ho críquem, perquè ho creiem ruc i, sobretot, antiesportiu.

D'ençà de la instauració ací del profes-

sionalisme, els jugadors de futbol, "magos" o no, han d'ésser considerats tots per un mateix raser.

I el que cal procurar és no barrejar la roba o els interessos del professional amb la bona fe del públic.

El jugador ha d'ésser considerat com un dependent, més o menys aprofitat, del club al qual serveix. Això, des de tots els punts de mira.

Si, essent professional, no es fa així, aleshores es confonen lamentablement els termes de la qüestió, i el que en surt doblement afavorit és el jugador.

Si En Samitier se'n vol anar perquè troba que ja té les cames una mica toves i cal aprofitar el temps. Si ha trobat un senyor que li proporciona una col·locació excel·lent — que no té aquí — i té proporció d'incorporar-se a un equip de categoria de Madrid, bon vent i barca nova.

De Samiters, al capdavant, se'n poden trobar amb una certa facilitat. Costa més, fet i fet, de trobar gent que tingui la intel·ligència al cervell que no pas a les cames. Gent amb subtilitat a les sabates d'equipier i d'altres coses grotesques.

El Barcelona li hauria de donar tota mena de facilitats per tal de poder marxar. Que se n'anés d'una vegada i s'acabés d'un cop aquesta comèdia de les neuràlgies, i dels certificats del Dr. Travieso.

Una cosa, però, ens aconsola aquest cop, en comentar el fet. I és que el públic, fora dels primers moments de curiositat — natural i lògica —, per saber si se n'anava o no, se n'ha desentès, i avui és mostra indiferent del tot.

Si de cas hom anava o intentava provocar un moment d'excitació interessada entre l'afició, ha fracassat.

Això demostra que el nivell de comprensió del públic ha pujat més graus. I demostra que el "magonisme" o el "divisme" va una mica de baixa.

Els únics, per ara, que es troben igualment que abans són els diaris, els quals han fet el mateix que uns quants anys enrera. Això és, airejar el cas. Per bé que han perdut el temps.

✽

Una confessió. Aquestes ratlles havien d'haver estat publicades la setmana passada, a la qual cosa s'hi oposaren les circumstàncies.

I com que ara ens trobem en plena set-

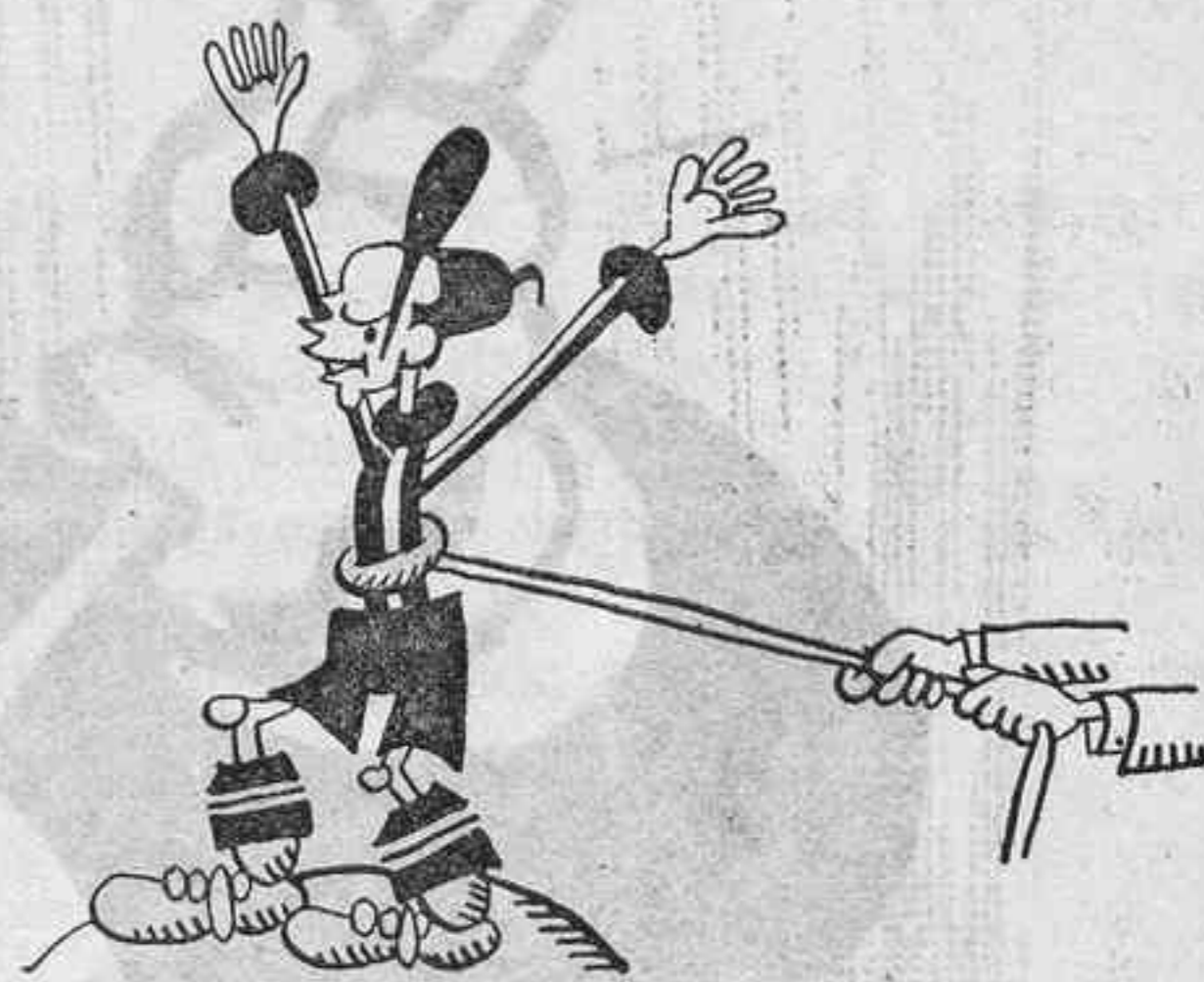
mana de Nadal, no és pas qüestió d'amargar més l'existència del lector pacient, amb ressenyes o resultats, dels partits. Per aquesta setmana, almenys, farem festa.

Un servidor desitja un bon Nadal al lector, amb gall, amb torrons, amb neu i si amb pessebre — i, si pogués ésser, amb ressenyes o resultats dels partits, sofert amb els tràngols d'aquestes darres setmanes.

Els partits de futbol els veiem, aquesta setmana, a través d'un núvol de plats, plens; i de pilota, només ens interessa la que hi ha a l'olla.

Farem, doncs, un campionat de lligues molt renyit a base d'escudella d'ànec, de pollastre rostit, de canalons o de rabiolis, de torrons i de neules, en el qual tots els que hi intervindran en sortiran vencedors. I el que hi perdrà serà la taula, que de mitja tarda quedarà plena de les desferres del "festín", i les estovalles, tacades, senyal palpable de la lluita aferrissada que haurà hagut de sostenir amb els que hi seien al voltant.

El gall! Pobre gall! El veiem, cada tarda, prenent el sol arrecarat a les parets de les cases de banda i banda del palau de Belles Arts, i pensem, amb una

certa tristesa, amb el probable equipier que se sospesa mentalment, o estudia la manera més barata de fer-li un gol. Aquest pobre gall sí que no té pas cap probabilitat de fer un sol punt.

I tornant a En Sami, ara se'ns acut una cosa. Que ací el Nadal el devia passar magre, per quant ha decidit anar-se'n a Madrid.

Sort que els aficionats no s'hi encaparen pas gran cosa.

GOL-KIK

GLOSARI

UNA DATA HISTORICA

El dia vint-i-quatre d'aquest últim mes, a les dotze de la nit, farà anys que, en un estable de Betleem, fill de pares fugitius i perseguits, nasqué un infant nomenat Jesús. El seu naixement tenia tot un aire de miracle: hi hagueren veus i músiques misterioses en l'aire de la nit, que s'havia tornat tebi i perfumat; estels que mostraven els camins; flors que ho embalsamaven tot, com en ple estiu.

Tots esteu assabentats de ço que us conto: us ho han dit de menuts en les pàgines del Fleury, i ho acaba d'explicar, encara que d'altra manera, Emil Ludwíg en una de les seves més cèlebres biografies: El fill de l'Home.

Vosaltres, però, més que les sàvies disquisicions de Renan, més que l'aguda visió d'Eça de Queiroz, més que el pacient treball personalíssim de Ludwíg, vosaltres recordeu el naixement de Jesús pel pessebre ingenu — muntanyes de suro, rierols de paper de plom —, les cançons de pessebre, el tec i la xala del tec de Nadal.

I del pessebre en recordeu segurament una figura: la de l'àngel de l'establia. L'àngel de l'establia té les ales de cartó, un núvol de fang als peus, i un rètol de paper a les mans. En aquest rètol es desitja glòria a Déu en les altures, i pau en la terra als homes de bona voluntat. Segurament, aquest de l'àngel, és un dels primers anuncis que coneix la humanitat. I un dels quals la humanitat menys cas n'ha fet, un dels que menys l'ha impressionat.

A les dotze d'aquesta nit del vint-i-quatre de desembre fa anys — uns quants — que Jesús nasqué en una establia de Betleem, fill d'un fuster i d'una verge, per a redimir la humanitat, per a inaugurar un regnat de pau.

Tots sabeu com, aquests desitjos, acabà Jesús: crucificat al Gòlgota.

Des de llavors la humanitat sols pensa en guerrear, en exterminar-se, en fomentar l'odi, la incomprensió — digueu-li nacionalisme, digueu-li feixisme — i en perseguir els que prediquen la pau. Avui, com en temps de Jesús, als que prediquen pau encara els crucifiquen.

I són precisament els pobles més religiosos, aquells en què més influència té la clerecia, els més amics de la guerra. ¿Qui la entén, aquesta conducta absurda?

¿No fóra millor que aquests pobles tan religiosos meditessin bé en el perquè, ara fa molts anys, en una establia de Betleem, en una nit de neu, nasqué Jesús?

VIRAI

Homenatge a Font Palmerola

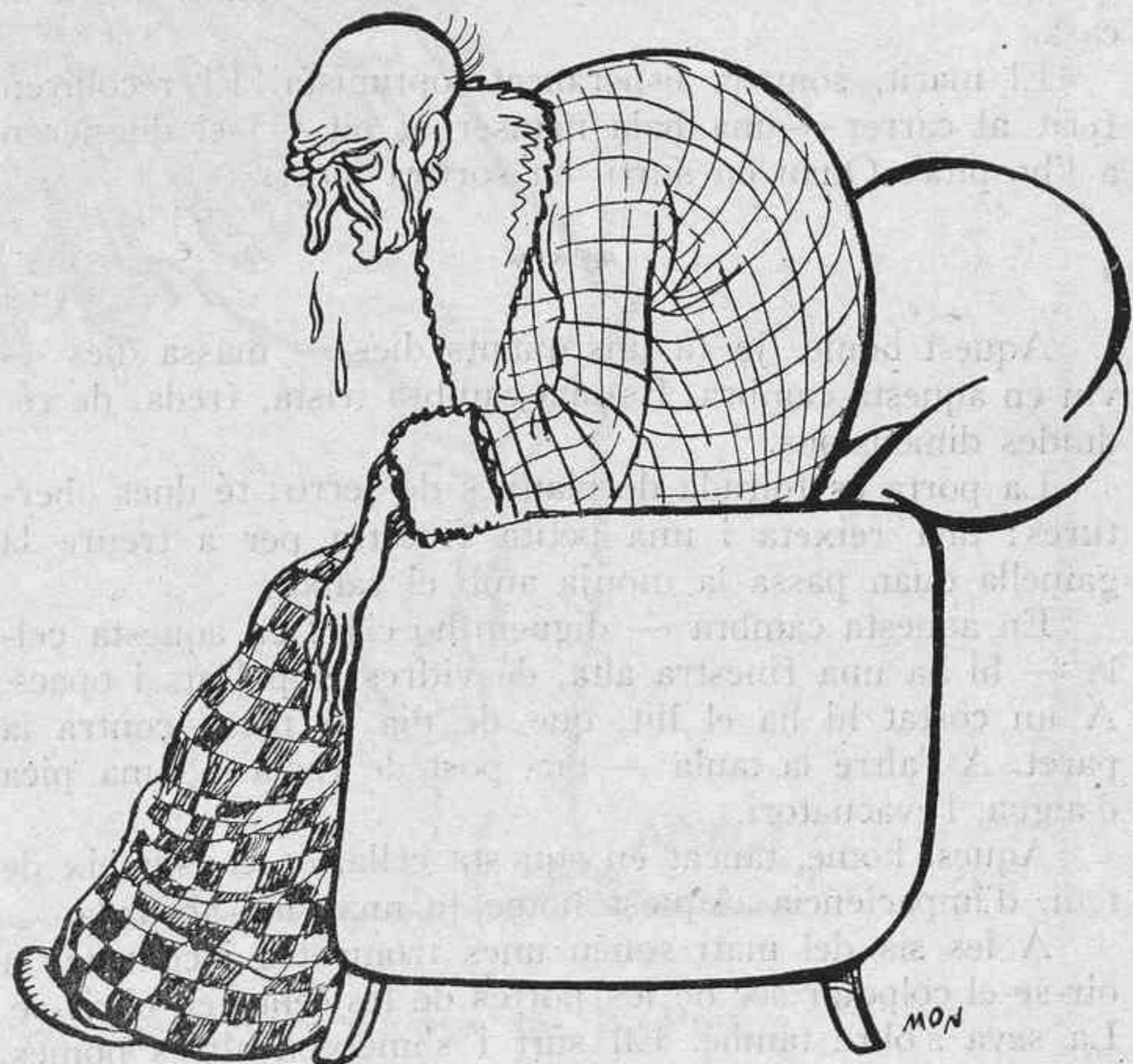
La passada setmana, al restaurant del Lyon d'Or, hom celebrà un sopar d'homenatge al compositor Font Palmerola per solemnitzar els darrers èxits de les seves sardanes *La Campana de Gràcia*, *La font d'En Capdevila*, *Serra del Cadí*, *Lluïsa*, etc.

Al voltant de les taules s'aplegaren un centenar d'amics i admiradors de Font Palmerola. Es reberen nombroses adhesions. A l'hora del xampany parlaren, entre altres els noms dels quals sentim no recordar, Joan Llongueres, Lluís Capdevila i l'homenatjat.

DONANT CONSELLS

—Recorda't del senyor rector, i envia-li un capó.

ADAGIS

—Any nou, vida nova.

Nadal, festa d'amor i d'alegria

Aquesta és una velleta pàl·lida, menuda, vestida de negre. Aquesta velleta té un caminar suau, un gest suau, un parlar suau.

Aquesta velleta era abans — no fa gaires mesos — alegre, afectuosa, comunicativa. Ara, però, sembla que el món s'hagi enfosquit al seu entorn i hagi perdut tot encís.

Aquesta velleta viu en un barri humil i simpàtic de les afores; en un pis humil i simpàtic d'una casa de les afores, habitada per treballadors.

Hi viu sola en aquest pis, sola amb els seus records. A la seva cambra, damunt el marbre de la calaixera, té el retrat d'un jove. S'assembla a ella, a la velleta, aquest jove del retrat. Té uns ulls de mirada noble i franca, un front obert i intel·ligent.

Aquesta velleta contempla el retrat, l'agafa, l'apreta contra el seu pit, el besa, i plora.

Abans, no fa pas gaire, la velleta no hi vivia sola com ara. Al pis, amb ella, hi tenia el fill, el jove del retrat.

Era un obrer, un jove digne, honrat, que llegia llibres, que anava al teatre — i hi portava la mare velleta —, les poques vegades que representaven obres de mèrit.

Un dia — no fa pas gaire — el fill, que mai havia portat armes, que era enemic de la brutalitat i la violència — queia mort a trets al carrer.

* * *

Aquesta és una dona encara jove, però envellida prematurament, marcida pel treball i les penes.

Amb diners, amb automòbil, amb una bona taula, amb una llar confortable, amb ajuda de la manicura i la massatgista, aquesta fóra una dona bonica.

Però la misèria és enemiga de la bellesa.

Aquest mes de desembre no ha estat gaire bo per a la pobre dona: s'ha quedat sense feina, deu el lloguer del pis...

Al seu marit, però, no li diu res d'això. Al contrari: li diu que a la fàbrica hi ha més feina que mai, que a primer d'any li apujaran el jornal, que ha anat a veure l'encarregat d'ell, del marit, i li ha dit que no passés ànsia, que per a un bon obrer com ell sempre hi haurà lloc a la casa.

El marit, somriu, esperançat, optimista. El recolliren ferit al carrer — una bala màuser al pit — i el dugueren a l'hospital. Quan en surti, en sortirà mort.

* * *

Aquest home, ja fa uns quants dies — massa dies — viu en aquesta cambra. És una cambra trista, freda, de reduïdes dimensions.

La porta és folrada de planxes de ferro: té dues obertures: una reixeta i una petita finestra per a treure la gamella quan passa la monja amb el ranxo.

En aquesta cambra — diguem-ho clar: en aquesta cella — hi ha una finestra alta, de vidres empolsats i opacs. A un costat hi ha el llit, que de dia es plega contra la paret. A l'altre la taula — una post de fusta —, una pica d'aigua, l'evacuatori.

Aquest home, tancat en aquesta cella, es consumeix de tedi, d'impaciència. Aquest home fa una vida absurda.

A les sis del matí sonen unes trompetes i comença a oir-se el colpejar sec de les portes de les cel·les en obrir-se. La seva s'obre també. Ell surt i s'uneix a altres homes. Tots aquests homes, en grups de tres o quatre, passegen mitja hora. Després tornen a la cella.

Aquest home, de retorn del passeig, llegeix. A vegades el ve a veure algun amic i el criden a comunicació. Després dina. Torna a llegir: la lectura és el seu únic consol en aquesta tomba. Sopa. Segueix llegint. Sonen novament unes trompetes. S'apaga l'electricitat. L'home s'allita i pensa:

—Un dia més. Quants me'n faltaran encara?

* * *

Digueu-los a tots aquests tristos, a tots aquests humils, a tots aquests maleïts de la terra, que Nadal és una festa de fraternitat, d'amor i d'alegria.

Ja veureu què us responen!

LLUÍS CAPDEVILA

Taxis de 30

Hi ha coses que sembla que no puguin ésser. Una d'elles és rebellar-se contra les ordres que dicten els qui es diuen autoritats, per més descabellades que sien. Sembla que, pel sol fet de dir una cosa un d'aquests senyors que tenen la paella pel mànec, tothom hagi de doblegar-se i callar. Però, de tant en tant, es troben persones que, sense mancar al respecte, no volen passar per allà on és llei que es passi. A una d'aquestes persones anem a dedicar avui les nostres ratlles.

No volem posar-nos sentimentals i escriure quatre ratlles més o menys vistoses dedicades als pares de família que, conduint un taxi, passen i traspassen per davant dels nostres nassos vint vegades cada dia.

Fugirem, també, d'escriure un article criticable contra aquests homes que porten el lletreret triangular de 0,30 enganxat al parabrises i a les finestres de l'automòbil-conductora. Per tots ells vagin els nostres respectes. No tenim res a dir de les seves gestes comercials.

Intentem, tan sols, fer esment de què, no fa gaires setmanes, el nostre Ajuntament semblava un xic preocupat, perquè una Empresa taxista es va rebellar i oferí al públic un preu per carrera. Aleshores varen mobilitzar-se els de la porra. S'anava a la caça del taxi com dels gossos sense morrió, i cada dia, invariablement, llegíem unes declaracions del gran Tusell cominant a creure, a posar-se dintre la llei, i després de moltes anades i vingudes, tot quedà com abans.

Ara que altra vegada l'afer dels taxis torna a estar que bufa, no se'n preocupa ningú. Ni l'Ajuntament, que tot just fa vint-i-quatre hores escridassava que teníem el millor servei d'Europa, ni aquell senyor Tusell, que ja ha esgotat les existències de tilla de tots els herbolaris. Sembla que tot s'ho vagin gastar aleshores, i ara vulguin deixar fer.

Francament, no som partidaris d'aquesta guerra entre la gent del volant i el neumàtic. Considerem que a trenta cèntims el kilòmetre no es guanyen la vida. Però també entenem que si hi ha empreses que atorguen algun benefici al públic tot i tenint el preu fixat per endavant, per elles s'ha de començar la tasca de legalització. Altrament, voler fer creure els petits, és exposar-se a què es rebel·lin contra les ordres i qui les dicta.

Cal preocupar-se de l'afer dels taxis a Barcelona. Cal fer-ho aviat. Abans que no trobi imitadors aquell pobre que, en el seu taxi, hi va posar, dies endarrera, un lletreret que deia "Gratis" i, amb la ràbia al cos, complia la seva paraula com un home, com un sol home!

DOMÈNEC DIUMENGE

Els innocents

La matança dels «chicos» de la Prensa

DE LA DIADA

—Esperarem una altra vegada.

Nadal

Hem d'avançar la sortida del nostre setmanari per les festes nadalenques de 1930. Sortosament, aquest any ja fineix i, malgrat que sobre les nostres espatlles n'hi portarem un altre, no ens sap pas gens de greu que guilli per sempre més. Sabem per endavant que el Nadal d'enguany no ens ha de fer ni fret ni calor. (Això del fret és un dir.) I que, finida per complet l'anyada 1930—fixeu-vos que els seus guarismes sumen 13—, marxarà sense deixar cap acte grat del seu pas per la terra.

Les festes de Nadal seran demà, per moltes llars, festes de buidor i tenebres. I si, com quan érem menuts, ens fessin picar al tió per a veure si trobàvem quelcom desota d'ell, ens resignaríem a no fer-ho per por de trobar-hi algun escorpí amagadot.

Passades les festes aquestes, voldrem acabar d'una vegada l'anyada tan ingrata per la nostra terra. ¿Per què registrar cap dels seus fets, si no en trobaríem cap de bo, i sí tan sols un bon nombre de reprobables?

Malgrat d'haver vist els mercats plens de teca inaccessible als estómacs de molta gent; malgrat d'haver vist pels

nostres carrers aquells petits batallons de gallsdindis; malgrat de contemplar les escaparates de postres llamineres, el Nadal de 1930 serà un Nadal magre. Ni els capons ni els pollastres ni altres bèsties farcides no ens faran oblidar l'amargor dels dies que han passat.

No ens resignem, però, i esperem que un Nadal o altre podrem celebrar-lo com desitgem tots plegats. Serà el Nadal imaginari que ens hem forjat en els nostres cervells, que tarda de venir, però que arribarà, n'estem segurs, seguríssims...

D. D.

Art i Artistes

SALA PARÉS

Com cada temporada, exposen suara a can Parés, Na Lluïsa Denis de Rusiñol, En J. Castellanas i En Gerard Alegre, en exposició conjunta.

La senyora de Rusiñol, amb el gust senyorial a què ens té acostumats, presenta una nombrosa col·lecció de teles, amb paisatges gairebé tots catalans, i altres amb jardins d'Aranjuez. Tot plegat és un bell conjunt d'obres selectes, ben pintades i d'un colorit justament entonat.

Un cop més la senyora de Rusiñol ha assolit un èxit de crítica i de públic.

* * *

En Castellanas no ens ha decebut; li pronosticàrem que fóra un pintor dels que faria via, i ara ens ha donat la raó. Estudiant la natura i prenent la inspiració d'ella, les seves teles tenen ambient propi sense influències estranyes que cap falta li fan.

Tant els paisatges com les flors estan pintats amb cura i coneixement dels recursos de l'art, sense trucs ni concessions. Seguim augurant que En Castellanas serà una firma de les de primera dintre de poc.

* * *

Les forges d'En Gerard Alegre donen la tònica de l'art del ferro a Catalunya. D'una tècnica depurada i d'una concepció artística perfecta, cada objecte és una petita obra d'art; la recerca de l'efectisme porta a voltes a extremer el nombre de motius ornamentals en una peça, però com que tot és fet amb solta, no desmereix en res del conjunt. L'Alegre, avui per avui, és el mestre indiscutible de la forja catalana.

BORIEL

Pas a l'eternitat!

Un baf de foc i fum, que escup la terra,
reviu com una brasa que moria;
i l'home, obert son pit, ple de follia,
mostrant en el seu pit l'odi que aferra.

Ensems, la Mare, amb un posat que esglaia,
tremola pel seu fill, que és a la guerra;
i just que la claror del jorn desmaia,
la raça s'és tornada una desferra.

Després torna un matí amb una alba clara
i creix un nou destí que és més serè;
del Temple del Saber rellu la cara,
i amaga ja ses urpes l'esperver.
Treball!... — crida amb neguit la Humanitat —
i ha dat un altre pas l'Eternitat.

F. DE P. RIBAS CLOTET

TELO ENLAIDE

LICEU

Na Mercè Capsir segueix actuant en el primer dels nostres teatres lírics. Les funcions són variades i l'aspecte de la sala és cada dia més brillant. La temporada, que ha començat bé, va en marxa ascendent.

TALIA

"Ep, xofer... taxi!", de Francesc Madrid i Brauli Solsona, és una revista, lleugera, d'actualitats. Fa pensar en la gràcia de les revistes parisines i en la simplicitat de les revistes angleses. Una sàtira de les competències dels taxistes n'és la base. Una sàtira força intencionada del teatre català, una sàtira gairebé sarcàstica dels partits catalanistes de dreta i una paròdia de la Minerva del passeig de Gràcia en són els quadros més notables. També hi destaquen uns cuplets musicats pel mestre Demon — música alegre i fàcil — que no trigarán a esdevenir populars.

Els decorats de Fontanals, de molt bon gust, proven com amb la major simplicitat poden fer-se coses ben suggestives.

De la interpretació cal dir, sobretot, que la gràcia personal de Visita López anima força la revista.

BARCELONA

"La última aventura de la senyora Cheney", de Lonsdalde, és una farsa lleugerament satírica. Situacions sorprenents, un diàleg viu són les seves característiques.

Matilde Rivera i Enric de Rosas treuen l'obra amb tot el domini i autoritat a què ens tenen avesats aquests notables artistes. La resta de la companyia els acompanya amb un bon conjunt.

ESQUELLOTS

Per passar una estona divertida, no hi ha com anar a la plaça de Santa Anna, i escoltar els comentaris que fa el públic sobre les ordres dictades per l'Ajuntament sobre la circulació de tramvies per aquella plaça.

N'hi ra per a tots els gustos. Però no cap de favorable per als senyors de la Casa Gran. I, com que a aquests el que menys els interessa són les coses dels ciutadans, fresquets i alegrets!...

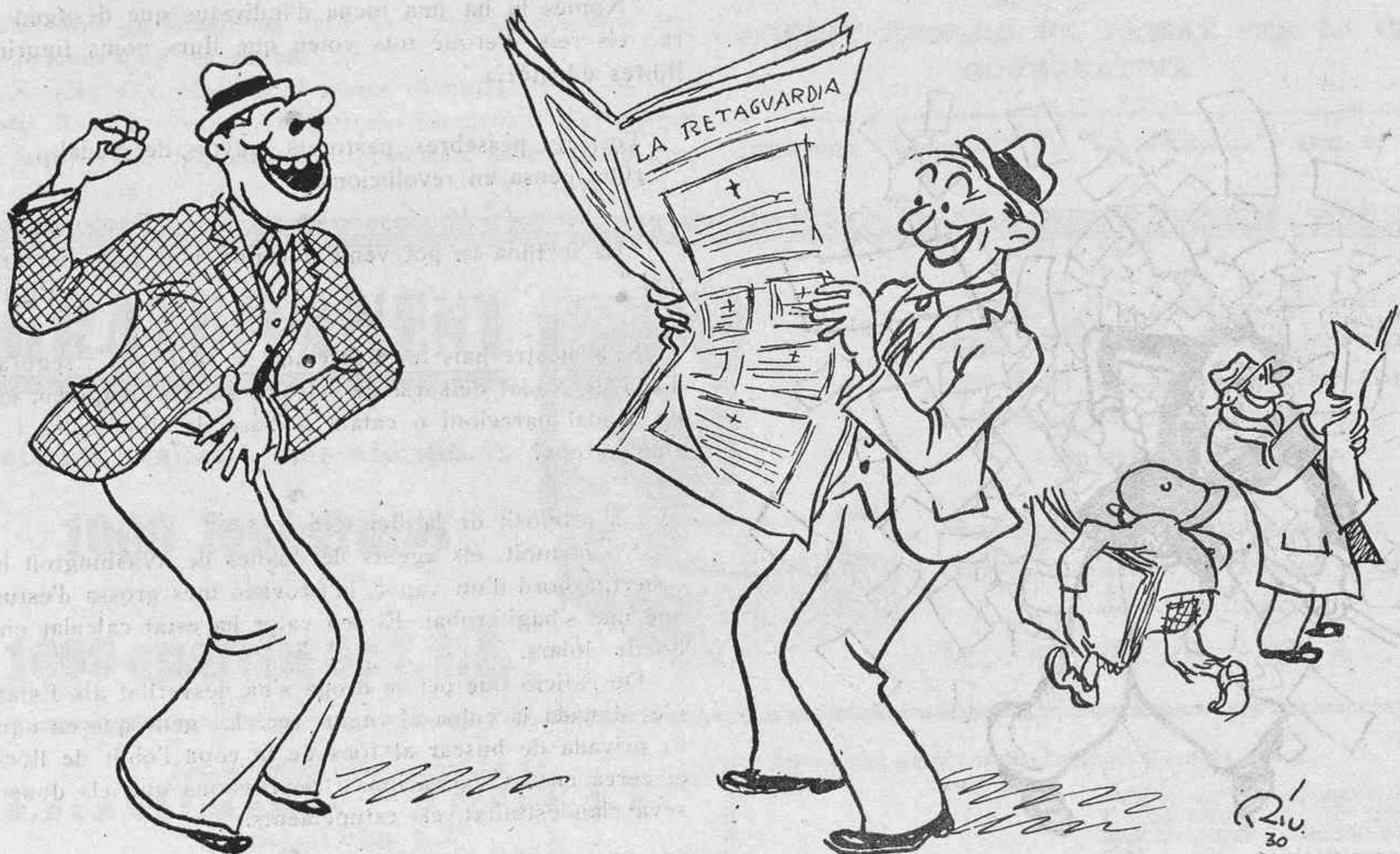
Es veu que els visques estan de moda. Ara hem vist uns aparells que se'n diuen vivatonal. I molt aviat confièm sentir altra vegada allò de Viva la Pepal!

Hem rebut una atenta comunicació, en la qual se'ns convida al repartiment extraordinari de llibres que faran alguns regidors de l'Ajuntament presidit pel baró del Biberó, demà passat, diada dels Sants Innocents.

Diu que donaran un exemplar de "La administració perfecta" i "Bolavà, financiero".

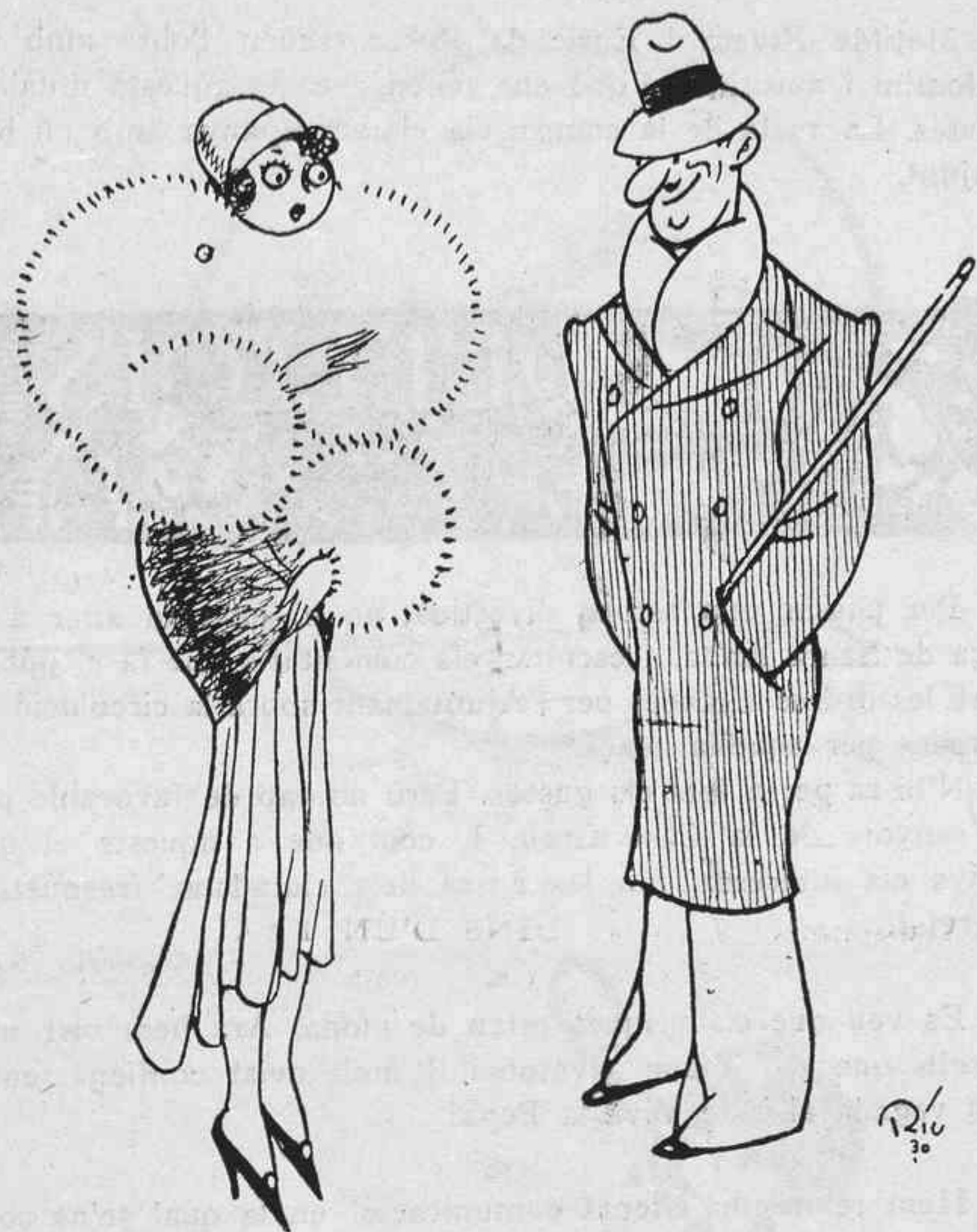
Prometem assistir-hi.

Organitzada per la Institució del Teatre d'aquesta Diputació, va donar, no fa gaires dies, una conferència sobre el

LA GRAN RIFADA

—Té, de poc, que ja tenim la grossa!

ELS VIUS

—Què em regalaràs, ara, pel meu sant?
 —Un collar amb tantes perles com dies té l'any.

LES "ESTRENES" DE NADAL

—Déu meu! Lliureu-nos d'aquesta pluja...

tema "La Congregació dels comedians a Madrid i Barcelona", En Josep Font i Solsona.

El conferenciant fou molt aplaudit.

"Nueva España", de Madrid, ens honora reproduint el ninot que, sota el títol de "El paradís d'ara", publicarem uns números endarrera. I en cita, al peu, la procedència.

Ho fa igualment amb el que publicà el nostre confrare "La Campana" en el núm. 3.203, del 15 de novembre, darrer, però s'ha descuidat de dir que l'ha reproduït.

Al tanto, amics!

Ens han dit que, malgrat dels lletrerets que prohibeixen fumar en alguns dels nostres cinemes, una de les nostres autoritats, fent-ne cas omís, conserva la pipa encesa.

I nosaltres recordem aquelles dues-centes cinquanta pesetes de penyora que fixa el cartell, com una cosa llunyana...

Per a la confecció del cens, els urbans que cuiden del repartiment de les fulles han rebut de l'alcaldia una ploma estilogràfica i un tinter de tinta.

D'això se'm diu fer les coses ben fetes.

Sols demanem que, per empaitar els cotxes que corren massa, els comprin un patinet.

"Si baseu — escriu Pla a "La Veu de Catalunya" — la supremacia del poder civil sobre el fet de pagar la contribució — que és "el fet més sagrat i definitiu" que realitza l'home en tant que element d'una vida en comú —, veureu que la supremacia es presenta com "un fet quadrat i essencialíssim."

El senyor Calvo Sotelo potser ho ignorava, això. Potser no sabia que quan augmentava les contribucions, fins a asfixiar els ciutadans, treballava per la supremacia del poder civil, realitzant un fet sagrat, definitiu, quadrat i essencialíssim...

L'un dels soldats, el més antic, que surten en "Res de nou a l'Oest", diu:

"Només hi ha una mena d'individus que desitgen la guerra. els reis. Perquè tots volen que llurs noms figurin en els llibres d'història."

Torrans, pessebres, pastorets, núvols de Nadal...

¿Qui pensa en revolucions?

"La fortuna us pot venir dormint. Una bona fortuna, però, mai."

Si al nostre país fos decretada la "lleï seca", segurament la diada de Nadal deixaria de celebrar-se. Us imagineu, en efecte, un Nadal barceloní o català a base de llimonades i de soda amb xarops?

I a propòsit de la lleï seca...

No fa molt, els agents de duanes de Washington han descobert, a bord d'un vapor, la provisió més grossa d'estupefaents que mai s'hagi trobat. El seu valor ha estat calculat en un milió de dòlars.

De l'afició que per la droga s'ha desvetllat als Estats Units n'és donada la culpa al règim sec. La gent que en aquell país és privada de buscar al fons de la copa l'oblit de llurs penes, ei cerca en les excitacions i depressions que els donen, en la seva clandestinitat, els estupefaents.

A Anglaterra hi és celebrat un procés molt divertit.

Feia algun temps que els habitants d'una vila constataven

la desaparició de nombrosos objectes d'or i d'argent, especialment anells o arracades deixades damunt dels mobles.

Una dama que veié sortir volant per la finestra de casa seva una garsa emportant-se'n una anell al bec denuncià a la policia el propietari de l'animal.

Aquest propietari, en comparèixer davant del magistrat, negà tota participació en els robatoris, donant-ne tota la culpa als instints perniciosos de l'animal.

La perversa garsa ha estat enviada a un institut especial dedicat a les tasques de reeducació.

Obsequis

Hem rebut un magnífic calendari de la casa de neumàtics i accessoris de Pere Giner.

Uns calendaris modernistes, editats pel centre d'específics Segalà.

Uns artístics calendaris del paper de fumar "Smoking".
Gràcies a tots.

M. de S.—Amb franquesa li hem de dir que aquesta és pitjor que l'altra. Si vol dedicar-se a la poesia, cal, abans, que en llegeixi moltes i estudiï la nostra parla.

E. P.—La vostra poesia tampoc no és publicable. Però, si persistiu, podreu fer-ne alguna que valgui la pena.

E. J. (Palamós).—Sí, senyoreta, fem punt final; i no ens atabali més, que tenim altra feina.

J. T.—Amb pseudònim, però sabent qui sou i d'on veniu, potser farem alguna cosa.

Lluïsa M.—Ho lamentem, però les adreces particulars dels nostres redactors no les donem.

X. X.—No ens interessa el vostre oferiment.

Josep R.—Els vostres versos (els anomenem així perquè vos ho feu) no són tal cosa. I si, com diu, us refieu de gua-

nyar-hi alguna pela, ens sembla que us equivoqueu. És a dir, almenys, ací.

Patufet.—No fa per casa. És massa innocent.

M. T. R.—Heu perdut el temps, i l'hem perdut, també, nosaltres.

ESPECTACLES

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors:
JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA
Primera actriu: MARIA FORTUNY

Avui, dimecres, tarda: DINS D'UN TAXI.

Nit, a riure amb el Vodevil de gran èxit DARRERA NIT D'UN SOLTER o GARLOPA I TORNAVIS.

Aquestes Festes de Nadal i Sant Esteve: DARRERA NIT D'UN SOLTER o GARLOPA I TORNAVIS.

TEATRE APOLO

COMPANYIA GAMEZ-BRETAÑO

Avui, dimecres, tarda: ¡POR SI LAS MOSCAS!... — Nit, a les deu: LA GUITA, i l'èxit delirant del mestre Alonso, EL CEÑIDOR DE DIANA

Pròximes Festes de Nadal y Sant Esteve, els cartells de l'any. Tarda i nit: ¡POR SI LAS MOSCAS!... i EL CEÑIDOR DE DIANA.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

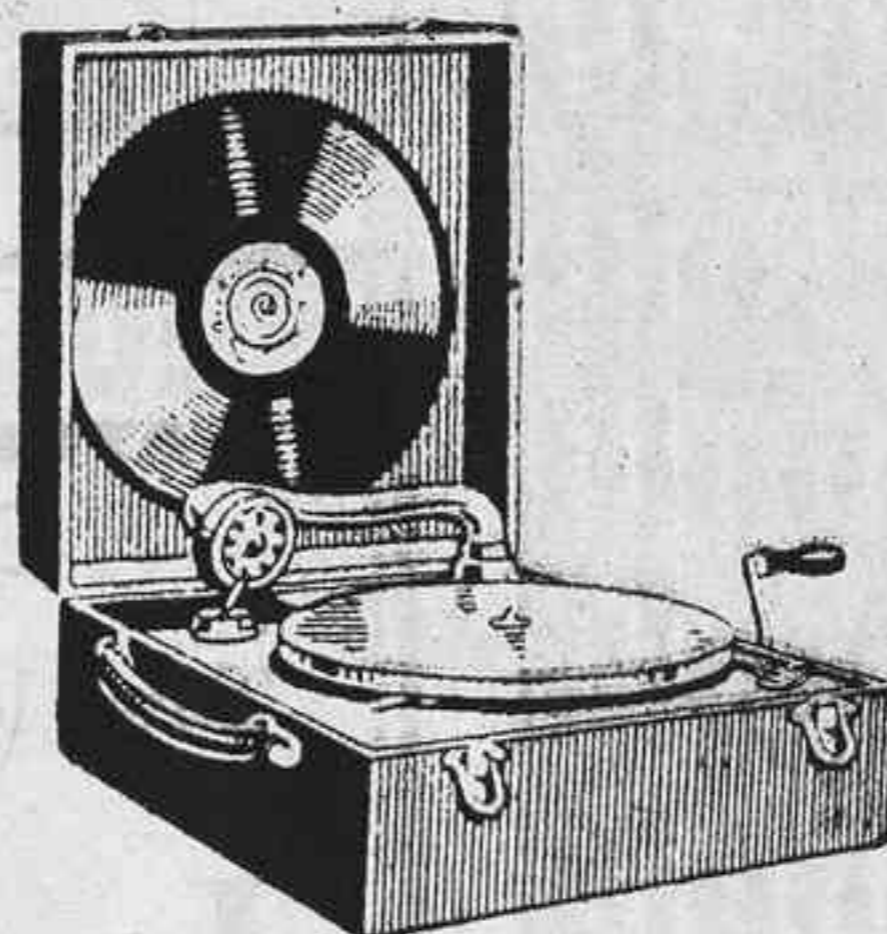
Impremta "L'Esquella", "La Campana", Om, 8, Barcelona

GRATUITAMENT

oferim a elecció dels afortunats

1000 fonògrafs

1000 aparells de T.S.F.

a títol de propaganda als mil primers lectors que trobin la solució exacta al jeroglífic que va a continuació i es conformin amb les nostres condicions

Reemplaçar els punts per les lletres que falten i trobar el nom de tres flors:

R..A L..A C.A..L.

Envieu aquest anunci completat als
Establiments "INOVAT"
Servei núm. E 37
38, Rue du Vieux-Pont-de-Sèvres, BILLANCOURT (Seine) França

Adjuntar un sobre posant clarament el nom i l'adreça.

NOTA: La correspondència per a l'estranger cal franquejar-la amb un segell de quaranta cèntims.

BAMBU

VIES URINARIE

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inútilment de les dites malalties gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinaries: *Blenorragia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc. de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *u-eritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., ta perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *ecsemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acne*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Píndoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa: cal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatòria* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potenciàls del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medulla i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pesse-tes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sòkatarg, carrer del Ter, 16. telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentèsament, tractament i guariment de les dites malalties.

MARICEL-PARK

GRAN PARC D'ATRACCIONS MONTJUIC

MUNTANYES RUSSES

les més sensacionals d'Europa

BUG L'atracció més trepidant

Witching Waves La sempre agradable atracció

GRAN PISTA D'SKATING

MAGNIFIC RESTAURANT

TOBOGAN - CASCADA - DISCOS - SKOOTER

Mitjans de comunicació:

AUTOS: Carretera de Montjuic, recentment asfaltada.

PUBLIC: Funicular de Montjuic (bitllet i anada i tornada combinat amb entrada al Parc: 1 pta.)

ENTRADA AL PARC: 0,50 ptes.

Caruso, Fleta, Titto Schipa, Pau Casals, Sagi-Barba, etc.

Totes les celebritats impressionen en discos

La voz de su Amo

Companyia del Gramòfono, S. A. E.

Demaneu-los per tot arreu

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

LIBRES PER A NADAL I REIS

DIETARIS * * BLOCS
ENQUADERNACIONS DE LUXE
LIBRES DE CONTES PER A INFANTS

GRAN ASSORTIT

JAUME PASSARELL

Cent ninots i una mica de literatura

Un volum en 8.^u major imprès amb
tota cura sobre paper semifil

10 pessetes

DICCIONARI Català-Castellà Castellà-Català

per A. ROVIRA I VIRGILI

Preu: 15 ptes.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al libretter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls atorguen descomptes

PASSARELL —

En Cambó i les seves notes

—No vui ésser menys que en Primo de Rivera...